

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่อง " ลักษณะเนื้อหาข่าวสารและจินตนาการในข่าวบันเทิงของสถานีโทรทัศน์ไทย " เป็นการวิจัยที่อาศัยระเบียบวิธีวิจัยทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

3.1 วิธีวิจัย

3.1.1 การวิจัยเชิงคุณภาพ

ผู้เขียนจะวิเคราะห์รูปแบบของรายการและวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) อย่างเป็นระบบ เพื่อหารูปแบบและลักษณะเนื้อหาของข่าวบันเทิงที่ปรากฏว่ามีลักษณะเนื้อหาข่าวสาร (journalistic) และลักษณะเนื้อหาจินตนาการบันเทิง (fantasy entertainment) อยู่อย่างไร รวมทั้งศึกษารูปแบบไวยากรณ์ (grammar) ทั้งเนื้อหาและการนำเสนอ ซึ่งมีความหมายเฉพาะส่วนตัวของข่าวบันเทิงว่าแตกต่างจากไวยากรณ์รายการข่าวทั่วไปอย่างไร ทั้งนี้เพื่อตอบคำถามตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยในการอธิบายลักษณะเนื้อหาและรูปแบบของข่าวบันเทิงทางสถานีโทรทัศน์ไทย

ผู้เขียนจะวิเคราะห์คุณสมบัติรายการข่าวบันเทิงโดยใช้ทฤษฎีเป็นกรอบในการตัดสินใจว่ารายการข่าวบันเทิงมีสถานะของความเป็นรายการข่าวมากน้อยอย่างไรและสมควรอยู่ในตำแหน่งใดของประเภทรายการ

3.1.2 การวิจัยเชิงปริมาณ

ผู้เขียนจะนำเนื้อหาเชิงคุณภาพที่ได้วิเคราะห์แล้วจากข้อ 3.2.1 มาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติใช้การแจกแจงเนื้อหาในเชิงปริมาณ (quantitative content

analysis) เพื่อตอบปัญหาการวิจัยว่า ชาวบ้านเทิงมีสัดส่วนลักษณะเนื้อหาข่าวสารและจินตนาการบันเทิงอย่างไร

3.2 แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษาวิจัยนี้ประกอบด้วยแหล่งข้อมูลประเภทรายการโทรทัศน์เพียงอย่างเดียว โดยประชากร (population) ที่ผู้วิจัยจะทำการศึกษา ได้แก่ รายการข่าวบันเทิงที่ออกอากาศในช่วงข่าวภาคค่ำของทุกสถานีโทรทัศน์ ได้แก่

3.2.1 รายการสีลันบันเทิง ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3

3.2.2 รายการท่องเที่ยวโลกบันเทิงและฮอลลีวูดรีพอร์ต ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5

3.2.3 รายการเส้นทางบันเทิง ทางสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7

3.2.4 รายการโชว์ใหม่บายศศิธร ทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 9 อสมท.

3.2.5 รายการเดลีชีนิมา ทางสถานีโทรทัศน์ไอทีวี

ซึ่งผู้เขียนจะทำการศึกษาทุกรายการ

๖ 3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้เขียนจะดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยการบันทึกเทปรายการข่าวบันเทิงที่เป็นประชากรในการศึกษาวิจัยทั้งหมดด้วยตนเอง โดยจะเก็บข้อมูลในลักษณะ

ภาคตัดขวาง (cross sectional study) เป็นระยะเวลา 2 เดือน คือตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 2542 – ธันวาคม 2542 ซึ่งผู้เขียนจะเลือกรายการที่ออกอากาศด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างเป็นระบบ (systemic random sampling) วันเว้นวัน ซึ่งผู้เขียนคิดว่าเพียงพอต่อการศึกษา เนื่องจากรายการในแต่ละวันรูปแบบและเนื้อหาไม่แตกต่างกันมากนัก การเลือกด้วยวิธีนี้ผู้เขียนจะได้ตัวอย่างรายการในการศึกษาเป็นจำนวน 150 ตอน มีรายละเอียด ดังนี้

รายการสี่สັນบันเทิง	จำนวนออกอากาศ 30 ครั้ง
รายการท่องโลกบันเทิงและฮอลลีวู้ดรีพอร์ท	จำนวนออกอากาศ 30 ครั้ง
รายการเส้นทางบันเทิง	จำนวนออกอากาศ 30 ครั้ง
รายการโชว์ไวท์ม้ายศศิธร	จำนวนออกอากาศ 30 ครั้ง
รายการเคล็ดี่นี่มา	จำนวนออกอากาศ 30 ครั้ง

3.4 หน่วยที่ใช้ในการวิเคราะห์

3.4.1 ข้อความหรือบทที่ผู้ประกาศใช้ดำเนินรายการในแต่ละครั้ง

3.4.2 ภาพที่ออกอากาศในแต่ละชอต (shot)

3.4.3 เสียงประกอบรายการทั้งเสียงผู้ประกาศข่าว เสียงดนตรี เสียงผู้
สื่อข่าว

3.4.4 ตัวผู้ประกาศในแต่ละรายการโดยดูทั้งภาษาและอวัจนภาษาใน
แต่ละช่วง

๐ 3.5 เครื่องมือในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.5.1 Semiology

ผู้เขียนจะใช้สัญลักษณ์วิทยาเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบไวยากรณ์ของชาวบ้านเชิงว่ามีมิติส่วนรวม เช่น ภาษา และมีมิติเฉพาะตัว เช่น ลีลาท่าทางของผู้ประกาศข่าว อย่างไรก็ตาม อะไรที่แตกต่างจากรายการข่าวทั่วไป ประกอบกับการนำหลักทฤษฎีสัญลักษณ์วิทยามาใช้ในการตีความหมายเพื่อดูการสื่อความหมายในแต่ละบริบทของข่าวที่ผู้ผลิตต้องการจะบอกหรือสื่อสารกับผู้ชม

3.5.2 Standardized Coding Sheet

ผู้เขียนใช้ตารางลงรหัสเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์เพื่อแยกลักษณะความเป็นเนื้อหาลักษณะข่าวสารและจินตนาการบันเทิงของชาวบ้านเชิง โดยเครื่องมือที่ผู้เขียนสร้างขึ้นจะใช้การสร้างความรู้สึกทางอารมณ์และความคิดเป็นเกณฑ์ในการแบ่งเนื้อหาและรูปแบบของรายการข่าวบันเทิงเป็นส่วน ๆ ซึ่งผู้วิจัยจะแบ่งเป็น 2 ตารางด้วยกัน

3.5.2.1 ตารางสำหรับวิเคราะห์ลักษณะเนื้อหารายการข่าวบันเทิง

3.5.2.2 ตารางสำหรับวิเคราะห์ประเด็นข่าวที่ดูนำเสนอในแต่ละรายการ

ในการลงรหัสผู้เขียนจะใช้วิธี " either or " กล่าวคือแต่ละประเด็นข่าวจะถูกลงรหัสได้เพียง 1 ครั้งและช่องเดียวเท่านั้น โดยผู้เขียนจะพิจารณาตัดสินจากลักษณะที่เด่นชัดที่สุด

๓.6 การตรวจสอบเครื่องมือ

การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของเครื่องมือ (reliability) ผู้เขียนใช้วิธี

3.6.1 การวัดความคงที่ (measure of stability)

ด้วยการทดสอบซ้ำ (test – retest) โดยการให้ผู้ช่วยวิจัยลงรหัสข้อมูลเดียวกันสองครั้ง ในระยะเวลาต่างกัน โดยเว้นระยะห่าง 2 สัปดาห์ เพื่อดูความสอดคล้องในการลงรหัสว่าผู้เขียนกับเครื่องมือมีความคงที่สามารถวัดข้อมูลได้ผลเหมือนกันในระยะเวลาต่างกันหรือไม่

3.6.2 การวัดความสามารถในการนำมาใช้ (reproducibility) และความแม่นยำ (accuracy)

ด้วยการใช้ผู้ลงรหัส (coder) 2 คน (intercoder reliability) ในที่นี้หมายถึงผู้เขียนกับผู้ช่วยวิจัย ทำการทดลองเก็บข้อมูล (pilot study) แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องมืออันเดียวกันที่ผู้วิจัยทำขึ้นและตรวจสอบความน่าเชื่อถือตามหลักการของ Holsti (1963)

ด้วยการใช้สูตรคำนวณหาความน่าเชื่อถือ

$$R = \frac{2M}{N1+N2}$$

$$N1+N2$$

โดย M = จำนวนคำตอบของการลงรหัสที่ผู้ลงรหัสเห็นสอดคล้องกัน

N1 = จำนวนคำตอบของการลงรหัสทั้งหมดที่ผู้เขียนตอบ

N2 = จำนวนคำตอบของการลงรหัสทั้งหมดที่ผู้ช่วยวิจัยตอบ

ค่าที่คำนวณได้ไม่ควรต่ำกว่า 0.75 จึงจะถือว่าเครื่องมือนี้เชื่อถือได้

3.7 การตรวจสอบความเที่ยงตรง

การวิจัยครั้งนี้ผู้เขียนเป็นผู้เก็บข้อมูลด้วยตนเอง ดังนั้นผู้เขียนจึงรู้และเข้าใจว่าการวิจัยต้องการศึกษาและวัดอะไร จึงมีความเที่ยงตรงเฉพาะหน้า (face

validity) ไม่น่ามีปัญหาเรื่องความเที่ยงตรงของการวัด ประกอบกับผู้เขียนให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบชี้แนะเพื่อแก้ไข (expert validity) ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยผู้เชี่ยวชาญในครั้งนี้ ได้แก่ อาจารย์ที่ปรึกษาในการทำวิจัย

๓.8 การวิเคราะห์ข้อมูล

จากการศึกษาประชากรทั้งหมดผู้เขียนจะนำข้อมูลมาวิเคราะห์ ดังนี้

3.8.1 นำข้อมูลที่ได้จากการลงตารางรหัสมาใช้เทคนิคการกระจายจำนวนในแต่ละกลุ่มเพื่อหาความถี่ (frequency) และหาสัดส่วนลักษณะเนื้อหาของทั้งดองประเภทตามหลักทางสถิติ

3.8.2 นำข้อมูลมาวิเคราะห์เชิงพรรณนาในเรื่องลักษณะเนื้อหาข่าวสารและจินตนาการบันเทิงของข่าวบันเทิง ตามประเด็น ดังต่อไปนี้

3.8.2.1 เนื้อหาของข่าวบันเทิงประกอบด้วยลักษณะเนื้อหาอย่างไร

3.8.2.2 รายการข่าวบันเทิงมีไวยากรณ์ที่เฉพาะตัวและองค์ประกอบที่สำคัญอย่างไร โดยเฉพาะสิ่งที่แตกต่างจากรายการข่าวทั่วไป

3.8.2.3 รายการข่าวบันเทิง มีสถานะความเป็นรายการข่าวหรือไม่
อย่างไร

๓.9 วิธีการนำเสนอข้อมูล

ผู้เขียนจะนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

3.9.1 สัดส่วนของเนื้อหาข่าวสารและจินตนาการบันเทิงในข่าวบันเทิง ซึ่งผู้เขียนคาดว่าจะมีลักษณะเนื้อหาจินตนาการสอดแทรกเกือบทุกประเด็นข่าว โดยผู้เขียนจะนำเสนอในรูปแบบตารางแสดงความถี่และแผนภูมิแสดงสัดส่วน

3.9.2 คุณลักษณะ / รูปแบบเฉพาะตายตัว / ไวยากรณ์ของข่าวบันเทิงทางสถานีโทรทัศน์ไทย ซึ่งคาดว่าจะมีคุณลักษณะที่เป็นรายงานข่าวแบบกึ่งทางการ คือผู้ประกาศข่าวแต่งกายจำลองตามแฟชั่นสมัยนิยม ลีลาการอ่านข่าวแบบสนทนาสบาย ๆ ผ่อนคลาย แต่ก็ยังคงโครงสร้างของรายการข่าวด้วยการเรียงลำดับประเด็นและลักษณะรูปแบบของรายการข่าว

3.9.3 การจัดประเภทรายการบันเทิง ผู้เขียนคาดว่าจะผลจากการศึกษาข่าวบันเทิงไม่น่ามีสถานะเป็นรายการข่าวและไม่ใช้รายการบันเทิงเต็มรูปแบบ น่าจะจัดอยู่ในประเภทรายการใหม่

การนำเสนอข้อค้นพบจากกระบวนการศึกษา ผู้เขียนจะใช้หลักการอ้างเหตุผลตามรูปแบบ pattern of argument ของ Stephen E. Toulmin ดังนี้

D = data = ข้อเท็จจริง เหตุการณ์   Q = qualifier = ข้อแม้
 B = backing = ข้อยืนยันเหตุผลให้น่าเชื่อถือ   C = claim = ข้อสรุป
 W = warrant = ข้อแสดงเหตุผลว่าเหตุใดถึงสรุปอย่างนั้น
 R = rebuttal = ข้อยกเว้น

(อ้างถึงใน กิตติ กันภัย , เอกสารประกอบการเรียนการสอน วิชาระเบียบวิธีวิจัย
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย)

สถาบันวิทยบริการ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย